

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM
DOKTORI ISKOLA

ANAPTÁR, MŰVÉSZET ÉS TUDOMÁNY METSZÉSPONTJA

Farkas Anna

2019

TÉMAVEZETŐ

Prof. dr. Beke László Csc, dr. habil.

TÉZISEK

ELŐZMÉNYEK, CÉLOK

Az *Anaptár*-projekt elindításának két mozgatórugója volt. Egyrészt, mivel mindig is körnek képzeltem el magamban az évet, az idő múlását nem lineárisan látom, egy olyan naptárt szerettem volna létrehozni, amely a „belső”, szubjektív képem szerint jeleníti meg az adott naptári évet, és amely ezzel egyidejűleg a napi rutinban is használható. Másrészt régóta foglalkoztatott a Hold sajátos és állandóan változó (nem csak a fényfázisokhoz kötődő), ciklikus mozgása. Tehát szubjektív okok vezettek ahhoz, hogy alaposabban elmélyedjek a kérdés tudományos megértésében. A tudományos feldolgozás során pedig ismét egy „belső” okból következett a vizuális transzformáció módszerének kialakítása: vizuális alkat lévén a látott számsorok, algebrai oszlopok értelmezhetetlensége késztetett az adatok vizuális transzformációjára, azaz egy másik „nyelvre” átkonvertálására. Mindebből kiindulva matematikai, csillagászati számsorok, adatmennyiségek képi feldolgozását végeztem el tervezőgrafikai eszközökkel, közérthető, mindenki számára könnyen befogadható és élvezhető módon. A bonyolult algebrai számítások eredményeképpen keletkező számoszlopok vizualizációjában leginkább a szerzetesi türelmet és alázatot igénylő munkafolyamat és annak alkotói vetületei érdekeltek.

Dolgozatom az *Anaptár*hoz kapcsolódó kutatásokról és a tárgy-sorozat elkészítése során szerzett tapasztalatokról indult ki. Célom további tudományos és művészeti összefüggések feltárása, a munkamódszer előzményeinek és párhuzamainak szisztematikus feldolgozása volt.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Kutatásaim sarokpontját a körnaptárak vizuális és művészettörténeti előképeinek vizsgálata jelentette. Kimeríthetetlen inspirációs forrásokat szolgáltatottak a különböző ókori, középkori kalendáriumok, kozmográfiai gyűjtemények, óraszerkezetek, időmérő eszközök. Az ábrázolási módszer ötletének megszületése után a kutatómunka újabb fázisát jelentette annak feltárása, hogy korábban vajon ábrázolták-e hasonlóan a Hold mozgását.

Dolgozatom alapanyagát a történeti és tudománytörténeti források jelentették. A feldolgozás során törekedtem az interdiszciplináris megközelítésre, a kultúrtörténeti feldolgozás és a művészi munka egymástól eltérő eszközeinek összehangolására. A felhasznált források ebből kifolyólag sokszínűek. A dolgozat elméleti keretrendszerének kialakításában fontos szerepet kaptak a kulturális antropológiához köthető megközelítésmódok.

EREDMÉNYEK, KÖVETKEZTETÉSEK

Az *Anaptár* egy egyedülálló, informatív plakátnaptár. A napok felsorolásán túl számos információt hordoz, egyebek mellett a Nap és a Hold adatainak újfajta grafikai megjelenítésével megmutatja ezen égitestek mozgását az égbolton. A radiális elrendezésnek köszönhetően a felhasznált hatalmas adatmennyiséget egy vizuálisan látványos, komplex, ugyanakkor bárki számára könnyen értelmezhető rendszerbe foglalja. A Hold keringési pályájának részletei és a naptáradatok rendkívüli precizitást igénylő infografikai leképezésének, valamint az egyedi grafikai megoldásoknak köszönhetően vizuális élményt nyújt a részletekbe bele nem merülő szemlélő számára is.

A kutatások eredményeként sikerült szélesebb tudományos keretbe illeszteni a korábbi alkotói folyamatokat. Sikerült felmutatni, hogy az aprólékos megfigyelések, a kísérletező attitűd és a kitartó munka eredményezhet újabb rendszereket, vagy olyan produktumokat, amelyek adott összefüggésben korábban „láthatatlanok” voltak. Az értekezésben bemutatott tevékenységek közös jellemzője az idő fogalmának láthatóvá, megtapasztalhatóvá tétele, a tér és az idő különös és sokrétű kapcsolatának feldolgozása. A munkamódszerben közös ezenfelül a tevékenységek logikus egymásra épülése: a jelenség megragadása, a megfigyelés, az adatrögzítés, a mintázatfelismerés, majd az adattartalommal kiegészített ábrázolás. Ez utóbbi talán a legfontosabb: a képalkotás, amely mindig valamilyen időbeli transzformációs folyamat eredménye.

AZ ANAPTÁR EDDIGI MEGJELENÉSEI KIÁLLÍTÁSOKON

- 2018 Aranyrajzszőg kiállítás, Budapest [A-2019]
- 2018 ArtHungry Awards 1—4, kiállítás [A-2017]
- 2017 ReThink Hungary, London [A-2018]
- 2017 Gregor International Calendar Award, Stuttgart [A-2017]
- 2017 Körülöttünk, ipar- és tervezőművészet, Múcsarnok [A-2017]
- 2017 Művészet, kézművesség, design, Szombathelyi Képtár [A-2016]
- 2016 Blickfang, FISE, Bécs [A-2017]
- 2016 Áthatások, Budapest Projekt Galéria [A-2017]
- 2016 HOH 3#3, Budapest Projekt Galéria [A-2017]
- 2016 Shapes of Hungary, Vilnius [A-2016]
- 2016 AIAP Woman in Design Award, Milánó [A-2016]
- 2016 11. Made in Hungary + 04. MEED, Új Budapest Galéria [A-2016]
- 2015 Red Dot, Design on Stage kiállítás, Berlin [A-2015]
- 2013 Magyar Formatervezési Díj kiállítás, Múcsarnok [A-2013]
- 2011 Megvalósult művek, Iparművészeti Múzeum [A-2010–2012]
- 2010 Magyar Formatervezési Díj kiállítás, Néprajzi Múzeum [A-2010]

AZ ANAPTÁR EDDIGI MEGJELENÉSEI NYOMTATVÁNYOKBAN

- 2019 A' Design Award Winning Yearbook, könyv, Olaszország [A-2019]
- 2018 ArtHungry Awards 1—4, könyv [A-2017]
- 2018 AIAP Woman in Design Award, könyv, Olaszország [A-2016]
- 2018 IDA Book, könyv, USA [A-2018]
- 2017 Visual grammar No.1., MOME, könyv [A-2017-FF]
- 2017 FISE35, könyv [A-2017]
- 2017 Ferenczy Noémi-díjasok VI., könyv [A-2017]
- 2017 Körülöttünk, ipar- és tervezőművészet, könyv [A-2017]
- 2017 Gregor International Calendar Award, könyv, Németország [A-2017]
- 2016 CommArts, 57th Design Annual, folyóirat, USA [A-2016]
- 2015 International Yearbook Communication Design, Németország [A-2015]
- 2015 Design and Design Book of the Year, vol. 8, könyv, Párizs [A-2015]
- 2013 Magyar grafika, Farkas Anna – egy tervezőgrafikus..., folyóirat [A-2013]
- 2013 Magyar Formatervezési Díj, kiállítási katalógus [A-2013]
- 2012 LogoLounge, Master Library 4, könyv, USA [A-2010]
- 2011 Megvalósult művek, Iparművészeti Múzeum, katalógus [A-2010–2012]
- 2011 Magyar Formatervezési Díj, kiállítási katalógus [A-2010]
- 2010 Design and Design Book of the Year, vol. 3, könyv, Barcelona [A-2010]

AZ ANAPTÁRRAL KAPCSOLATOS EDDIGI ELŐADÁSOK

Fókuszban a tervezőgrafika, kortárs tervezőgrafikai konferencia,
Óbudai Egyetem, Budapest 2018
Égi évszakváltás, Bélyegmúzeum, Budapest 2018
Adatvizualizáció Meetup 2017/I, Databánya, Budapest 2017

AZ ANAPTÁR EDDIGI LEGFONTOSABB ONLINE MEGJELENÉSEI (F. D. 2019.09.18.)

Graphis: Poster Annual 2020: Anaptár N. Y. (Honorable Mention) [A·2019]

<http://www.graphis.com/entry/bd458806-856c-4409-84c3-565d74519371/>

Fonts In Use: Anaptár 2019 (Staff Pick) [A·2019]

<https://fontsinuse.com/uses/25318/anaptar-2019> (f. d.: 2019.09.18.)

Scouted: Anaptár calendars – art and design meet science [A·2018]

<http://www.we-are-scout.com/2017/12/anaptar-calendars-art-meets-science.html>

Gizmodo: Explore Our Cosmic Neighborhood With This Gorgeous... [A·2016]

<https://gizmodo.com/explore-our-cosmic-neighborhood-with-this-gorgeous-scie-1743863083>

Business Insider: This scientific chart is a gorgeous alternative... [A·2016]

<https://www.businessinsider.com/science-calendar-anaptar-poster-2015-11>

Design & Paper: Anaptár Calendar, Where Art Meets Science [A·2016]

<https://www.designandpaper.com/anaptar-calendar-where-art-meets-science/>

芸術と科学が会うところ [A·2016]

<http://mononoke.asablo.jp/blog/2015/12/29/7964444>

FastCompany: Anaptár [A·2016]

<https://www.fastcompany.com/product/anaptar-2016>

Phenom'emon: A hét műtárgya: Anaptár [A·2016]

<https://phenomenon.hu/a-het-mutargya-anaptar-2016/>

We Love Budapest: Az Anaptár és alkotója [A·2016]

<https://welovebudapest.com/2015/12/01/tudtam-hogy-ez-egy-vilagujdonsag-az-anaptar-es-alkotoja/>

Experimenta: Anaptár, el calendario radial de Anagraphic [A·2015]

<https://www.experimenta.es/noticias/grafica-y-comunicacion/anaptar-el-calendario-radial-de-anagraphic-5065/>

For Print Only: Meticulously mapping year... [A·2015]

<https://www.underconsideration.com/fpo/archives/2015/05/anaptr-2015-calendar.php>

Visualoop: Using visualization to produce an unique moon calendar [A·2015]

<http://visualoop.com/blog/29300/anaptar-by-anagraphic>

FastCompany: A Beautiful, Incredibly Detailed Radial Calendar [A·2015]

<https://www.fastcompany.com/3041838/a-beautiful-incredibly-detailed-radial-calendar>